

بخش پنجم

نامهای سرداران و جانبازان

سرداران زن در تاریخ ایران به ویژه پیش از تازش تازیان، فراوانند. ولی شوربختانه کمبود دستمایه های بایسته در برون از کشور ما را درنگاشتن همه نامها و پرمایه کردن این بخش، ناتوان کرد. از این رو آنچه که در این بخش آمده است نباید نشانه آن گرفت که دیگر سردارزنی در تاریخ ایران یافت نمیشود.

امید است بررسیهای پژوهشگران، این کمبود و کاستی را از میان بردارد. نامهای این بخش ۴۴ میباشد.

آپاما - دختر سپیتمن، سردار ایرانی •
درچم: گیرا، خوش آب و رنگ، زیبا •
آپرانیک - دختر پیران •
آذرنوش - از سرداران ساسانی • درچم
 آتش جاویدان - فروغ تابناک •
آذرین - شاهدخت هخامنشی که
 سردار نیز بود • درچم: پرفروغ آتشین
آرتمیز - فرمانده نیروی دریایی
 خشایارشا • درچم: راست گفتار بزرگ
آرتمیس - همان "آرتمیز" است •
آرتونیس - دختر "ارته باز" سردار
 داریوش بزرگ • درچم: راست و درست
آریاتس - (تس مانند دل): سرداری
 هخامنشی • درچم آریایی پاک و درست
آزاد - از زنان سردار دیلمی •
آزاد روی - از سرداران دیلمی • در
 چم: نیک برخورد، مهربان، مهرورز •
آسپاس - دختر اردشیر دوم هخامنش
 در چم نگهبان استواری و دلیری •
آسپاسیا - همسر کورش دوم • در چم:
 گرد، دلیر، نیرومند، بیباک •
آستریس - (مانند بادل نشین):
 دختر داریوش دوم • دختر تیموس
 پسر خشایارشا • درچم: هم اندیش
 یار • پشتیبان •
ابردخت - (ابراماندکمر): سرداری از
 ساسانیان • درچم: دختر برتر، توانا
استاتیرا - دختر داریوش سوم هخامنش

و شهبانوی اردشیر دوم هخامنشی •
 در چم: آفریده ایزد تیر و اختران
بانو - همسر بابک خرمدین، سردار
 بزرگ پادتازی • این شیرزن پا به پا
 با بابک با تازیان جنگید •
پرومند - نام دیگر "بانو" •
برزآفرید - (برزمانندگرز): سردار
 ساسانی • درچم: آفریده شکوه، والایی
برزین دخت - (برزین مانند پروین)
 از سرداران ساسانی • درچم: دختر
 آتشین • دختر آذرین •
پانته آ - (مانند کار به ما): همسر
 "آریاسب" سردار کورش بزرگ • درچم
 پایدار، ایستا، استوار، نیرومند •
پان تی - همان "پانته آ" است •
پری ساتیس - همسر داریوش دوم • در
 چم: فرشته مانند •
داناک - از سرداران هخامنشی • درچم
 خردمند - با هوش، دانا •
دیگونه - (مانند می گونه): سرداری
 دیلمی • در چم: نیک آفریده •
ستاتیرا - نگه به "استاتیرا" •
سی سی کام - مادر داریوش سوم که
 هیچگاه در برابر اسکندر گجستگبه
 زانو در نیامد و همچنان جنگید • در
 چم: کامروا، کامیاب، کامکار •
سی سی کامبیس - نگه به "سی سی
 کام" •

سورا - دختر اردوان پنجم • درچم:
 گلگون رخ •
شاه زنان - از زنان دیلمی • در چم:
 زن برجسته و بزرگ زن برتر •
 این نام، آوازه پوراندخت، شهریا
 ساسانی نیز هست •
گامبیس - نگه به "سی سی کام" •
گرد آفرید - سردار ساسانی • در چم:
 آفریده دلاوری و یلی و دلیری •
گردویه - (مانند گلگونه): خواهر
 بهرام چوبین • همسر خسرو پرویز •
 در چم: دلاور، نیرومند، دلیر، یل •
گردیه - نام دیگر "گردویه" •
کلبویه - سردار ساسانی • در چم:
 دارنده بوی گل، خوشبو •
ماه آذر - سرداری ساسانی • در چم:
 آتش ایزد ماه •
مهر مس - (مس مانند سر): سردار
 هخامنشی • در چم مهر بزرگ، مهر
 درخشان، خورشید تابان و بزرگ •
مهریار - سرداری ساسانی • در چم:
 دوست مهر، یار خورشید تابان •
میترا داد - سردار اشکانی • در چم:
 آفریده ایزد مهر •
میترا دخت - سردار اشکانی • درچم
 دختر مهر، دختر خورشید •
نگان - (مانند بمان): زن دلاوری
 که با تازیان جنگید و دلاوریها از

از خود نشان داد • در چم: کامدار،
 کامکار، کامروا، پیروز •
ورازه - (مانند گرازه): سرداری از
 هخامنشیان • در چم: نیرومند، توانا •
وهومسه - (مانند نکومزه): سرداری
 هخامنشی • در چم بزرگ • والاتبار •
 بزرگ نیک • نیکزاد •
هومی یاستر - (یاستر مانند دادبه):
 سرداری هخامنشی • در چم: دوست •
 هم پیمان • پشتیبان •
یوتاب - خواهر آریوبرزن، سردار
 داریوش سوم در جنگ با اسکندر
 گجستگ که همراه برادر خود پاپه
 پا جنگید • در چم: درخشنده • بی
 مانند • خواسته درخشان •